

Т.В. Пістун

СВОЮ УКРАЇНУ ЛЮБІТЬ...

Посібник для педагогів, студентів, учнів

Видання друге, доповнене і перероблене

- ✓ *Виховні бесіди*
- ✓ *Просвітницькі години*
- ✓ *Календарні свята*
- ✓ *Сценарії*

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН

УДК 37.013

П 34

Пістун Т.В.

П 34 Свою Україну любіть... : посібник для педагогів, студентів, учнів / Т.В. Пістун. — Вид. 2-ге., переробл. і доповн. — Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2023. — 224 с.

ISBN 978-966-10-7364-6

Посібник рекомендовано вчителям, класним керівникам, вихователям, студентам, учням, а також широкому загалу читачів. Його з успіхом можна використати у просвітницькій роботі, в підготовці до свят, визначних дат та інших урочистостей.

УДК 37.013

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу видавництва.*

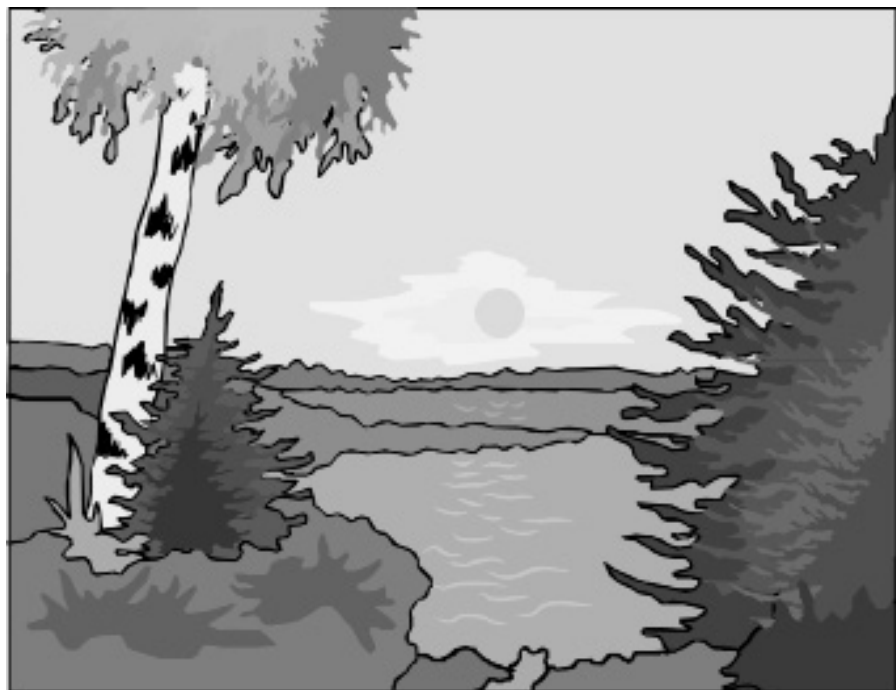
ISBN 978-966-10-7364-6

© Навчальна книга – Богдан, 2023

ЗМІСТ

НАША ДЕРЖАВА	7
Україна – від давнини до сьогодення	7
І хто ми є.....	11
Державні символи України.....	16
Прапор.....	16
Герб України	18
Гімн «Ще не вмерла Україна».....	20
Я — громадянин України	23
Народні символи України	26
Ой у лузі червона калина.....	30
УКРАЇНСЬКА РОДИНА	33
Спочатку було слово	33
Мудрість предків наших	35
Моя сім'я, моя родина в житті і долі України.....	37
Чоловік – як батько, господар, воїн	43
Мати моя, рідна мати	48
Добридень, сонечко.....	55
Відомі українські родини. Родина Косачів	63
Берегиня	66
ДУХОВНІ СКАРБИ НАШОГО НАРОДУ	69
Вічне джерело духовності – ікона	69
Пересопницьке Євангеліє.....	71
ХРИСТИЯНСЬКІ СВЯТА	74
Різдво	74
Великдень.....	84
Ой на Івана та й на Купала	93
Покрова	95
На Андрія	96
Ой хто, хто Миколая любить.....	97
НАРОДНІ СВЯТИНИ	103
Хліб на столі і в серці.....	103
Ой у лузі криниця стояла.....	111
Я візьму той рушник	121

І знов бандури струни оживуть.....	127
Не даймо загинути пісні	133
ДЕРЖАВНІ ТА НАЦІОНАЛЬНІ СВЯТА	140
Володар душ наших	140
В сім'ї вольній, новій	143
Відомі жінки України.....	147
Найкраща жінка – українка	152
Україно, люба ньенько!.....	156
Не журися, Україно, ми твої сини.....	161
Козаччина – перша військова формація на Україні.....	165
України вірні сини	170
Вічна пам'ять замореним голодом.....	176
РЯДОК З БІОГРАФІЇ КРАЮ	182
Місто, в якому ми живемо	182
Я вибираю Березіль.....	186
Сини українського роду	188
Яка доля чекає мови?	190
ДЛЯ ДУШІ ТА СЕРЦЯ	193
А жінка в світ приходить для любові	193
Ми будем говорити про любов.....	201
Це чарівне слово «спасибі»	204
Звичаї інших народів.....	205
Чи цікаво нам живеться?	208
Вечір знайомства	210
Українські вечорниці.....	212
<i>Використана література .....</i>	<i>217</i>

РІДНИЙ КРАЙ

Україна —
рідний край!
Поле. Річка.
Синій гай.
Любо стежкою іти.
Тут живемо я і ти.

Народе мій рідний, моя Україно,
Не раз пошматоване серце твоє.
Не будеш ти більше стоять на колінах,
Бо мужність і сила ще є!

Наталя Земна

НАША ДЕРЖАВА

УКРАЇНА — ВІД ДАВНИНИ ДО СЬОГОДЕННЯ

(Просвітницька година)

Коротко про різне

Україна — одна з найбільших європейських країн. За площею (603,7 тис. км²) вона більша, ніж Франція, Іспанія, Швеція, Польща. Землі нашої держави простяглися з заходу на схід на 1270 км, а з півночі на південь — на 900 км. Загальна протяжність наших кордонів близько 6500 км (з них 1050 км морем).

Найбільша гірська система в Україні — Карпати. Найвища гора — Говерла (2061 м). Найбільшою річкою є Дніпро. Із загальної його довжини (2201 км) на Україну припадає 981 км. Це третя за довжиною і площею басейну річка в Європі.

Найдовша печера в Україні — Оптимістична (Тернопільська область). У ній розвідано 175 км ходів. Найглибшою є печера Солдатська в Криму (500 м). Найдоступнішою — Кришталева біля с. Кривче Борщівського району.

В Україні налічується понад 450 міст. Першими містами, які згадуються у друкованій літературі, є Кафа (Феодосія), Дрогобич і Львів, а до найдавніших належать Херсонес, Тира, Ольвія.

За кількістю населення перше місце займає Київ. Крім Києва, є ще п'ять міст-мільйонерів: Харків, Дніпропетровськ, Одеса, Донецьк, Запоріжжя.

За останніми свідченнями науки, людина на нашій території з'явилась приблизно 700–800 тис. р. тому. Землеробством тут почали займатись у VI–V тис. до н.е.

Назва «Україна» з'явилась наприкінці XII ст. в Іпатіївському літописі 1187 р. у зв'язку зі смертю князя Володимира Глібовича. У ньому говориться: «...и плакашася по нем вси переяславци ... бе бо князь добр и крепок на рати... и о нем же Украина много постона...». Починаючи з XVI ст., ця назва вживалася у документах у межах більшості земель, що увійшли до Польщі. Наймогутнішим утворенням, що існувало на території, яку займає сучасна Україна, була Київська Русь. Вона відіграла велику роль в історії східних слов'ян. У ті часи зміцніла етнічна і культурна єдність давньоруської народності. Багато для її зміцнення і утвердження зробили княгиня Ольга та князь Святослав, Володимир Великий, Ярослав Мудрий, Володимир Мономах.

У 1908 році на території м. Херсонеса знайшли стелу з текстом III ст. до н.е. Її встановлено на честь херсонесита Сириуса — одного з античних науковців,

увінчаного за історичні дослідження золотим вінком. У 996–997 рр. з'явився перший літописний звід, у якому описувалися діяння князя Володимира Святославовича і його попередників. Найвидатнішим історичним твором, що зберігся, є «Повість минулих літ», написана у 1113 р. Короткий нарис історії України «Синопис», виданий 1674 р., перевидавався близько 30 разів і до XIX ст. був офіційним підручником з історії.

У друкарні механічним способом вперше був надрукований «Апостол» (1574 р.) у Львові першодрукарем І. Федоровим тиражем майже 1000 при-мірників.

Найменшою книгою у світі є мініатюрний «Кобзар», створений українським майстром М. Сядристом. Площа — 0,6 мм². Сторінки настільки малі, що перегортати їх можна лише кінчиком загостреного волоска. Тут є портрет Т. Шевченка, ілюстрації, 8 сторінок віршів. Зшито книгу павутинкою, а обкладинку зроблено з пелюстки безсмертника.

Перша книгарня з'явилась у Києво-Печерській Лаврі у XVIII ст. Найбільшою книгарнею в Україні є Київський магазин «Книжковий світ».

Першим українським поетом вважається Павло Русина, а першим письменником — митрополит Іларіон. Творив він в XI ст. за часів князювання Ярослава Мудрого.

Князем Ярославом Мудрим була створена перша бібліотека при Софіївському Соборі. Найстарішою з нині діючих є Наукова бібліотека Львівського університету, найбільшою — Центральна наукова бібліотека ім. В.І. Вернадського АН України (11 читальних зал, 12 млн. одиниць зберігання).

У природних вапнякових гротах Кам'яної могили поблизу м. Мелітополя виявлено найдавніший живопис (кінець VI–IV тисячоліття до н.е.). На вапнякових плитах зображено тварин. Найдавнішим зразком монументального живопису є фрески Софіївського собору у м. Києві. Цим фрескам майже 1000 років. Тут є і портрети членів сім'ї князя Я. Мудрого.

У 1896 р. у Харківському оперному театрі був показаний перший вітчизняний фільм, оскільки кінотеатрів тоді ще не було. Зараз найбільшим кінотеатром України є кінотеатр «Київ» на 1300 місць, збудований у 1952 р. у Києві, а найбільший кінозал на 1800 місць — у Київському кінотеатрі «Київська Русь». Історія українського кіно починається з 9 січня 1894 р. Це був фільм про металників списів та кавалеристів. А першими художніми фільмами за літературними творами були «Як вони женихалися, або три кохання в мішках» (за М. Гоголем), «Москаль-чарівник» (за І. Котляревським) та «Як ковбаса і чарка, то минеться сварка» (за М. Старицьким).

Перший кольоровий фільм «Сорочинський ярмарок» створено у 1939 році. Найбільшу кількість нагород отримав фільм «Тіні забутих предків» С. Параджанова.

Кінець безкоштовного уривку.
Щоби читати далі, придбайте,
будь ласка, повну версію
КНИГИ.